

شناخت و معرفی سکه های الیمایی موجود در موزه یاسوج

دکتر فرنگیس درویشی^۱ طاهره امینی شهرضایی^۲

چکیده

سکه های متعدد و متنوعی از حاکمان محلی الیمایید بر جای مانده است که در بازسازی تاریخ سیاسی - اجتماعی این اقوام و نیز شناسایی اقتصاد، فرهنگ و هنر آنان بسیار حائز اهمیت اند. بنابر گزارش های مورخان یونانی و رومی و همچنین آثار و شواهد باستان شناختی الیمایی ها پس از گسترش سلطه سلوکیان در ایران، در نواحی شمالی خوزستان، در بین کوههای بختیاری و بخش های کوهستانی زاگرس جنوبی، حکومتی محلی تشکیل داده و تا انقراض حکومت اشکانیان و ظهور ساسانیان حکمرانی کردند. برخی از پژوهشگران نام الیمایی را به معنی "ایلام کوچک" دانسته و بر این باورند که آنان بازمانده ایلام کهن و حاکمان قدرتمندی بودند که بعدها در دوره سلوکی و اشکانی با فرصت هایی که به دلیل ضعف حکومت های مرکزی به دست آوردند، دامنه نفوذ و تسلط خود را به مناطق هموار گسترش داده و حکومت های نیمه مستقل و گاه مستقلی را تشکیل دادند و مبادرت به ضرب سکه نمودند. حاکمان الیمایی در ابتدا به تقلید از سلوکیان و سپس به تبعیت از اشکانیان سکه های خود را ضرب کردند.

پژوهش حاضر معرفی ۶۰ عدد سکه از حاکمان الیمایی موجود در موزه یاسوج است. در این مطالعه که به روش توصیفی و بر مبنای تحلیل اسناد انجام شد، سکه ها به صورت مستقیم مورد مشاهده و عکسبرداری قرار گرفتند. با توجه به خوانش خطوط روی سکه ها، مطالعه چهره حاکمان الیمایی، بررسی نمادهای مذهبی و نشانه های ضرابخانه بر روی این سکه ها، مشخص گردید که یک عدد از سکه ها مربوط به گروه

^۱ - استادیار گروه باستان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کازرون، ایران

^۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد گروه باستان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کازرون، ایران

اول (حاکمان الیمایی موسوم به دودمان کامناسکیرس) و مربوط به قبل از سال های ۳۰ پیش از میلاد است. ۵۹ عدد از این سکه ها هم مربوط به گروه دوم (حاکمان الیمایی موسوم به دودمان اشکانی است) که در بازه زمانی سال های ۵۰ تا ۱۲۵ میلادی ضرب شده اند و متعلق به اُرد دوم ، فرهاد دوم، کامناسکیرس اُرد اول و اُرد چهارم می باشند.

کلید واژه ها: حاکمان محلی الیمایی، سکه های الیمایی، سلوکیان، اشکانیان، موزه یاسوج.

Recognition and Introduction of Elymais Coins in Yasuj Museum Dr. Farangis Darvishi , Tahereh Amini Shahrezaei

Abstract

Numerous and varied coins of the local rulers of Elymais have been left, which are very important in reconstructing the socio-political history of these tribes as well as identifying their economy, culture and art. According to Greek and Roman historians, as well as the archaeological evidence of the Elymais after the expansion of Seleucid rule in Iran, in the northern part of Khuzestan, between the Bakhtiari Mountains and the mountainous parts of the South Zagros, formed a local government until the extinction of the Parthians and the emergence The Sassanids ruled. Some scholars refer to the name Elymai as "Little Ilam" and believe that they were the remnants of ancient Elam and powerful rulers who later in the Seleucid and Parthian period with opportunities to gain due to the weakness of central governments, the scope of influence and They expanded their dominance to the plains and formed semi-independent and sometimes independent governments, minting coins. The Elamite rulers first minted their coins, imitating the Seleucids and then following the Parthians.

The present study introduces 60 coins of the Elamite rulers in Yasuj Museum. In this descriptive study based on document analysis, coins were directly observed and photographed. According to the reading of the lines on the coins, the study of the faces of the Elamite rulers, the study of religious symbols and the signs of the mint on these coins, it was determined that a number of coins belong to the first group (Elamite rulers called Kamenskirs dynasty) and related

to It is before the 30s BC. 59 of these coins belong to the second group (the Elamite rulers are known as the Parthian dynasty), which were minted in the period of 50 to 125 AD and belong to the second order, Farhad II, Kamnaskirs, the first order and the fourth order.

Keywords: Elamite local rulers, Elamite coins, Seleucids, Parthians, Yasuj Museum.